Vanhusneuvosto 29.10.2026 § 48

Vanhusneuvoston lausunto vuoden 2027 talousarviosta ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmasta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitettävistä muutoksista vuodelle 2027

Vanhusneuvosto on antanut lausuntonsa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2027 talousarviosta ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmasta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitettävistä muutoksista vuodelle 2027.

1.Yleisperustelut

1.1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Katsauksessa todetaan, että "Vain rohkealla uudistamisella voimme varmistaa, että palvelut ovat vaikuttavia, saavutettavia ja taloudellisesti kestäviä myös tulevaisuudessa."
Vanhusneuvosto yhtyy tähän näkemykseen ja siihen, *että erityisesti kehitettävää on hoitoon pääsyssä ja yhteydensaannissa perusterveydenhuoltoon, käsittelyajoissa ja asiakasmäärissä sekä mielenterveys- ja päihdetyössä. Onnistuminen näissä asioissa lisää länsi- uusimaalaisten luottamusta hyvinvointialueen kykyyn huolehtia asukkaidensa hyvinvoinnista.*

2. Strategia ja valtuustokauden tavoitteet

Vanhusneuvosto **tukee** hyvinvointialueen strategiaa, perustehtävää, arvoja, linjauksia, järjestämisen periaatteita ja muutoslupauksia.

Vanhusneuvosto **korostaa ja tukee** seuraavien tavoitteiden toteuttamista:

1. Omalääkäri- ja hoitajaparijärjestelmä on toteutettava ja laajennettava päätetyn aikataulun mukaisesti vuoden 2029 loppuun mennessä.
2. Jokaiselle on taattava pääsy hoivaan ajoissa.

3. Palveluista on saatava tietoa monipuolisesti senioreille kotiin ja myös ruotsiksi.
4. Digipalvelujen kehittämisen lisäksi täytyy olla mahdollisuus kasvokkain tapahtuvaan ja puhelinpalveluun.
5. Ikääntyneiden digitaitoja on parannettava yhteistyössä mm. järjestöjen ja kuntien kanssa.
6. Jokaisella pitää olla mahdollisuus päästä palveluasumisen piiriin ajoissa
7. Kannatamme ikääntyneille suunnattujen seniorineuvoloiden kaltaisten palvelujen käyttöönottoa.
8. Hyvinvointialueen ja kuntien pitää yhteistyössä varmistaa, että joka kunnassa on saatavissa seniorijärjestöille maksuttomia tiloja toimintaa varten.
9. Hyvinvointialueen ja kuntien on jatkettava yhteistyötä suunniteltaessa ikääntyneiden asiointi-, liikunta- ja kulttuuripalveluita.
10. Hyvinvointialueen ja kuntien on myönnettävä soteavustuksia seniorijärjestöjen toimintaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi.
11. Seulontapalveluja hankittaessa tulee huomioida, että palvelut ovat saavutettavissa jokaisen kunnan alueelta.

2.2. Järjestämisen periaatteet

Hyvinvointialueen palvelujen järjestämistä ohjaa kuusi periaatetta: anna asiakkaan valita, anna vastuuta, vahvista perustasoa, valitse kustannusvaikuttavin tapa, digitalisoi sekä uudista ja luovu.

Nämä ovat periaatteita, joita tuemme ja kannatamme.
Samoin kannatamme muutoslupauksen keskeisiä toiminnallisia panostuksia vuodelle 2027.

Kannatamme myös suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ja panostuksia elämän tekeminen turvalliseksi kotona vuonna 2027.

Kannatamme tekoälyn vastuullista hyödyntämistä.

Hyväksymme tavoitteet ja toimenpiteet, jotka on esitetty pyrkimyksessä tulla teknologian hyödyntämisen edelläkävijäksi.

Kriittisten palveluiden toiminta kaikissa olosuhteissa on elintärkeää. Kannatamme esitettyjä tavoitteita ja panostuksia.

Kotihoidossa ikääntynyt saa turva-auttamispalvelusta apua yllättävissä tilanteissa ympäri vuorokauden. Jos ikääntynyt tarvitsee apua kotiinsa, avun luvataan saapuvan paikalle 60 minuutissa.
Kannatamme.

Sosiaali- ja terveydenhoidon asiakasmaksujen muutokset

Vanhusneuvostoa mietityttävät sosiaali- ja terveyden hoidon asiakasmaksujen muutoksissa seuraavat asiat:

1. Asiakasmaksujen muutoksiin ei sisälly selvitystä siihen, onko korotuksiin muitakin syitä kuin korotus lain mukaisiin enimmäismaksuihin.
2. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksua muutetaan siten, että jatkossa voi periä kuukausimaksun, joka voisi nykyisen 85 prosentin sijaan olla enintään 87.5 % asiakkaan kuukausituloista. Nykyinenkin 15 % tuloista asiakkaalle jäävä osa on todella pieni, kun siitä hankitaan vaatteet, hygieniatuotteet, maksetaan kuljetusten omavastuuosuudet, puhelin ja muut mahdolliset palveluun kuulumattomat kulut. **Onko perusteluna vain lain sallima maksun korotus?**
3. Terveyskeskusmaksun korotus 20 % on melko korkea. Se voi olla este palveluun hakeutumiseen, samoin korkeat leikkaus- ja toimenpidemaksut hoitopäivämaksun lisäksi.
4. Vainajan säilytysmaksu on 10 €/vrk. Jos krematoriossa on ruuhkaa, esimerkiksi kaksi kuukautta, summa on jo merkittävä. Onko säilytysmaksu uusi maksu?
5. Säännöllisen kotihoidon piiriin on lisätty maksuttomia käyntejä. Se on hyvä ja perusteltua. Yhteisöllisen asumisen ja pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon palvelut on pilkottu tosi pieniin osiin.

Mahtavatkohan asiakkaat onnistua valitsemaan ennakkoon itselleen sopivan kombinaation, jotta käteen jäänyt 15 % riittää vai tuleeko jälkilaskutusta?

Jakelu Sanna Svahn, Hyvinvointialuejohtaja
LUVN Aluehallitus
Valtuustosihteerit